

Jednotná vzdělávací strategie jako společné východisko pro pojetí výuky ve škole

Škola představuje unikátní společenství, jež je formováno individualitami učitelů, jedinečností žáků i rodičů a také specifickou rolí vedení. Zároveň je zřejmé, že každý učitel může k výuce přistupovat jiným způsobem, což může být výsledkem různých přístupů, zkušeností či rozdílných přístupů k profesnímu rozvoji. Nekontrolované zapojování různých iniciativ a inovativních prvků do výuky ovšem může vést k fragmentaci vzdělávacího procesu. Vedení školy ovšem může podpořit jednotnost uplatňovaných přístupů prostřednictvím budování jednotné vzdělávací strategie, kterou v zahraničním výzkumu můžeme označit jako tzv. Instructional Program Coherence (IPC) neboli soudržnost vzdělávacího programu. Důležité ovšem je, že požadavek jednotné, koherentní a soudržné vzdělávací strategie, která je uplatňována napříč školou, je stanoven také v revidovaných rámcových vzdělávacích programech.

Zavedení jednotné vzdělávací strategie, v odborné literatuře označované jako Instructional Program Coherence (IPC), přináší škole zásadní výhody, které se projevují jak ve výsledcích žáků, tak v kvalitě pracovního života pedagogů. Výzkumy (např. Newmann et al., 2001; Moon et al., 2022) opakovaně potvrzují, že školy s vysokou mírou koherence uplatňovaných metod a přístupů dosahují lepších výsledků v testování znalostí i dovedností žáků. Pokud různí učitelé používají podobné metody a terminologii, žák se může plně soustředit na obsah učiva, místo aby neustále dešifroval odlišné požadavky jednotlivých pedagogů. Z pohledu učitelů můžeme zase soudržnou strategii chápat jako strukturální podporu, která umožňuje učitelům lépe pochopit, co se od nich očekává a jaké mají k dispozici nástroje a podporu. Společná strategie výuky také vede k snadnějšímu přenosu osvědčených postupů, a to zejména vzhledem k novým učitelům, kteří do školy přicházejí (Yyoung et al., 2011). Pro nové učitele představuje jednotná vzdělávací strategie srozumitelný materiál, který pomáhá s orientací v uplatňovaných metodách, přístupu v hodnocení žáků či kázni. Jednotná vzdělávací strategie školy, která vychází z jasně formulované vize, také umožňuje strategičtější plánování s ohledem na různé projekty, aktivity školy či další vzdělávání učitelů. Zároveň tato koherence, kdy škola ví, jak učí, buduje srozumitelnou značku školy, která je jasná pro rodiče, veřejnost a zřizovatele.

? Jak může ředitel podpořit a budovat jednotnou vzdělávací strategii školy?

Vymezení a udržování společného rámce: Úlohou ředitele je definovat „jádro“ pedagogické práce školy. Co je pro školu z pohledu didaktického procesu a výuky stěžejní? Jak by měla výuka v ideálním případě vypadat a jaké společné rysy by měla mít napříč školou? Důležité je také stanovit, kterých oblastí se tyto společné rysy budou týkat. Může se jednat o uplatňované didaktické metody, řešení kázeňských záležitostí, hodnocení žáků nebo zadávání domácích úkolů.

1.

**Vertikální
a horizontální
provázanost**

Jednotná vzdělávací strategie vyžaduje systematické plánování. Mělo by být jasné, jak navazuje na vizi školy i na její strategické cíle. Důležitou součástí je také metodická a tematická provázanost mezi předměty a napříč ročníky.

2.

**Profesní rozvoj
jako tmel**

Vzdělávání sboru nesmí být „katalogový výběr“ náhodných seminářů. Je důležité **investovat do společného vzdělávání učitelů**, které přímo rozvíjí dovednosti potřebné k naplňování společně stanoveného rámce. Stejně důležité je i **sdílení a společná reflexe vzdělávací strategie školy**.

3.

Stabilizace vedení a týmu

Budování společného přístupu je **komplexní a dlouhodobý proces**. Časté střídání priorit nebo klíčových osobností narušuje kontinuitu a vede k nejednotnosti. **Ředitel a vedení školy by tedy měli být garantem dlouhodobosti a udržitelnosti.**

4.

Využití dat pro zpětnou vazbu

Důležité je **pravidelně monitorovat**, zda jsou dohodnuté postupy skutečně realizovány ve vyučovacích hodinách. Nejde o akt kontroly, ale o podporu, která umožňuje **společně reflektovat, zda zvolené strategie vedou k zamýšleným důsledkům.**

? Jakými kroky podpoříte budování jednotné vzdělávací strategie?

Budování společné vzdělávací strategie je komplexní a dlouhodobý proces, ale některé kroky Vám mohou napovědět, jak na tom ve škole jste.

Audit aktuálních projektů a aktivit

Udělejte si seznam všech aktuálních projektů a iniciativ. Identifikujte ty, které neslouží hlavní vizi školy, a naplánujte jejich útlum. Méně priorit znamená více hloubky.

Sjednocení terminologie

Zaveďte na poradě diskuzi o klíčových pojmech (např. „Co u nás přesně znamená formativní hodnocení?“). Shoda na pojmech je prvním krokem ke shodě v praxi.

Kolegiální hospitace zaměřené na konkrétní téma

Namísto obecných hospitací se pokuste zaměřit na jedno konkrétní téma společného rámce, kterému bude v rámci vzájemných návštěv věnována pozornost. Může se jednat například o práci s cílem hodiny.

Prověrka zdrojů

Zkontrolujte, zda nákup učebnic a pomůcek přímo podporuje zvolené pedagogické strategie.

Zpřehlednění strategie pro nové učitele

Pokuste se vytvořit jednostránkový přehled pedagogické strategie školy, která nově nastupujícím učitelům okamžitě objasní, jaké jsou u vás standardy výuky a hodnocení (Youngs et al., 2011).

Jednotná vzdělávací strategie v přístupu a nabídce NPI

NPI podporuje školy v budování soudržného vzdělávacího programu, který je základním kamenem revidovaných RVP. Naším záměrem je, aby se revize kurikula stala příležitostí sjednotit uplatňované přístupy a terminologii napříč celým sborem.

Metodické vedení pro koherentní výuku

K dosažení jednoty v pedagogických postupech nabízíme školám:

- **Modelové ŠVP** Nezávazné ukázky zpracování školních vzdělávacích programů, které slouží jako inspirace pro tvorbu vlastní, vnitřně provázané strategie školy.
- **Metodické kabinety** Unikátní učící se komunity na úrovni území, kde učitelé sdílejí zkušenosti a společně pracují na inovacích, což napomáhá sjednocení kvality výuky v regionech.
- **Podpora digitalizace a AI** Metodické příručky a kurzy k zavádění umělé inteligence do výuky tak, aby její využívání bylo v souladu s celkovou strategií školy.

Aktuálně nabízíme například:

- **Klíčové změny RVP ZV Jak sestavit školní učební plán:**
Workshop zaměřený na praktické postupy, jak promítnout jednotnou strategii do osnov jednotlivých předmětů.
- **Modelové ŠVP pro ZŠ:**
Databáze a metodické příručky pro snadnou úpravu nebo tvorbu vlastního ŠVP v souladu s novým kurikulem.
- **Jak na AI ve škole:**
Přehledný souhrn pro vedení škol a učitele, jak bezpečně a strategicky integrovat technologie do výuky.

Použité zdroje (APA)

Fiegener, A. M., & Adams, C. M. (2024). Instructional Program Coherence: A Structural Support for Teacher Psychological Needs. *Journal of School Leadership*, 35(1), 63-86. <https://doi.org/10.1177/10526846241271459>

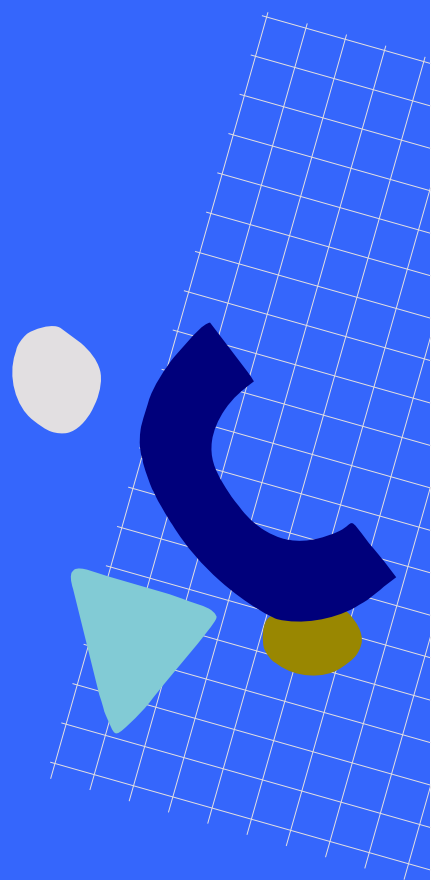
Moon, J.-M., Camburn, E. M., & Sebastian, J. (2022). Streamlining your school: understanding the relationship between instructional program coherence and school performance. *School Effectiveness and School Improvement*, 33(2), 260-279. <https://doi.org/10.1080/09243453.2021.2011750>

Newmann, F. M., Smith, B., Allensworth, E., & Bryk, A. S. (2001). Instructional Program Coherence: What It Is and Why It Should Guide School Improvement Policy. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 23(4), 297-321.

Oxley, D. (2008). Creating Instructional Program Coherence. *Principal's Research Review*, 3(5), 1-8.

Youngs, P., Holdgreve-Resendez, R. T., & Qian, H. (2011). The Role of Instructional Program Coherence in Beginning Elementary Teachers' Induction Experiences. *The Elementary School Journal*, 111(3), 455-476. <https://doi.org/10.1086/657655>.

Článek byl vytvořen za použití uvedených zdrojů týmem Podpora vedení škol NPI ve spolupráci s Copilot.

Vedeme školu
Národní pedagogický institut ČR